

JOYCE DEEKS BIBELNOTER - FØRSTE MOSEBOG

Første Mosebog 1

Gud så, at det var godt

Vi kan ikke komme længere tilbage end "i begyndelsen", hvor Bibelen begynder! Denne beretning er ikke en videnskabelig afhandling om universets tilblivelse, men drejer sig om jorden, hvor mennesket skal bo. Ingen videnskabelige kendsgerninger, kun teorierne, er i strid med Guds ord. Vor hovedopgave, når vi læser Ordet, er at spørge: Hvad har Gud at sige os? Vi lærer her, at han skabte alt ved sit ord. Han befaler, så sker det! Og det, der sker, er "godt". Seks gange læser vi: "Gud så, at det var godt", og til sidst er det "såre godt". Det er altid godt, når Gud får sin vilje, for den er kun god. Derfor kan vi trygt overgive os til den.

HUSKEVERS: Romerbrevet. 12:2

2 Første Mosebog 2

Da formede Gud Herren mennesket

Noget af skabelshistorien gentages for at rette opmærksomheden på mennesket og understrege den omsorg, Skaberen viste ham. I kapitel 1 har vi allerede lært, at han blev skabt i Guds billede. Beskrivelsen af hans skabelse i vers 7 støtter antagelsen, at han var et ganske særligt væsen med et specielt forhold til Skaberen. Gud Herren "plantede" Edens have til ham og forberedte alt så godt. Han gav ham mulighed for at tjene ham og for at adlyde ham. Han gav ham en medhjælp, der passede til ham; han manglede intet. Som Adam ville have fundet sand tilfredsstillelse og glæde i at tjene og adlyde Skaberen, gør vi det også.

HUSKEVERS: Salme. 119:47.

3 Første Mosebog 3

Hendes afkom skal knuse dit hoved

Adam og Evas ulydighed fik skæbnesvangre følger for hele menneskeslægten og åbnede døren for dødens vælde. Her er den oprindelige årsag til hele verdens elendighed, som oprørske mennesker gerne beskylder Gud for! Lysten til at give andre skylden for vore synder begynder her, og Adams forsvar nærmest antyder, at det skete var faktisk Guds skyld, for det var ham, der gav ham kvinden (12)! Men syndefaldet kom ikke bag på Gud. Derfor har vi i vers 15 det første løfte om Frelseren, kvindens afkom (se Gal. 4:4), der skal knuse Satans hoved, mens han bider ham i hælen - en antydning af Jesu død på korset.

HUSKEVERS: 1 Joh 3:8.

4 Første Mosebog 4

Herren tog imod Abels offergave

Kains reaktion, da Gud ikke tog imod hans offergave, afslører, hvor forkert hans indstilling var over for Gud. I stedet for at bedrøves og søge klarhed over det rette offer, blev han sur og fornærmet. Det er farligt at blive vred på Gud! Det førte Kain endnu længere væk og gav Djævelen endnu større plads i hans hjerte, så han til sidst dræbte sin bror Abel, som Gud havde vedkendt sig. At hans slægt fortsatte ad samme vej synes bekræftet af Lemeks letsindige omtale af et mord, han har begået (23-24). Lad os ikke give Djævelen råderum, men stå ham imod i kraft af Jesu Kristi sejr!

HUSKEVERS: Jak 4:7.

5 Første Mosebog 5

Så var han der ikke mere, for Gud havde taget ham

Det tilbagevendende refræn "så døde han" bekræfter, at Gud talte sandt, da han advarede Adam om, at ulydigheden ville resultere i døden (2:17). Døden adskiller. Den åndelige død indtraf øjeblikkeligt, for Adam og Eva skjulte sig instinktivt for Gud; de kunne ikke længere vandre med ham i Edens have (3:8). I Enok møder vi en, der kunne! Fra Judasbrevet 14-15 lærer vi, at Enok profeterede om Herrens kommende dom over alle de ugudelige. Han skilte sig ud fra sin samtid. Han vandrede med Gud og behagede Gud. I hans tilfælde blev dødens strøm afbrudt; han var ikke mere, Gud tog ham med hjem!

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 11:5

6 Første Mosebog 6

Da fortrød Herren ... Han var bedrøvet

Menneskenes ondskab tog sådan til, at Herren fortrød, at han havde skabt dem! (Vi må huske på, at Herrens reaktioner udtrykkes på menneskelig vis, så vi kan forstå dem). Men den Almægtige er ikke en fjern, upersonlig Magt, der fælder dødsdom over sin ulydige skabning og uden videre tilintetgør den som mislykket. Nej, hans væsen er kærlighed, og det skar ham i hjertet, at hans retfærdige vrede måtte udøses over den fordærvede slægt. Bag Herrens vrede banker stadig hans kærlige hjerte. "Men Noa fandt nåde". Som Enok, vandrede Noa med Gud, og Gud kunne tale med ham og anvise ham frelsens vej.

HUSKEVERS: Efeserbrevet 2:4-5

7 Første Mosebog 7

Dig har jeg fundet retfærdig i denne slægt

Beskrivelsen af syndfloden giver plads for de teorier, der anser den for en verdensomspændende katastrofe. Midt i ødelæggelsen flød arken med sin dyrebare last beskyttet af Herren. En rest skulle reddes fra den universelle udslettelse. Det var Noa, hans familie og nogle af alle fugle- og dyrearter. (Det minder om Rom. 8:19-22, at også den lavere skabning fik del i Noas redning). Noa var retfærdig i Guds øjne, derfor blev han reddet. Han troede på Gud og adlød ham; derfor arvede han "retfærdigheden af tro", som Hebræerbrevet kalder den.

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 11:7.

8 Første Mosebog 8

Derpå byggede Noa et alter for Herren

Det varede over et år, før arken blev åbnet. Der var intet håb om redning andre steder end inde i arken - et billede på, at der kun er frelse i Jesus Kristus alene. Er vi virkelig overbevist om det, så vi har søgt redning dér? De, der var inde i arken, var ikke i tvivl om, at de var gået til grunde udenfor. Derfor var det første, Noa gjorde, da de kom ud, at bygge et alter for Herren og ofre brændofre. For Herren talte de slagtede dyr om Guds Lam, der bærer verdens synd, og han lod sig forsones med menneskeslægten. Aldrig mere skulle en sådan vandflod ødelægge alt levende. Regnbuen var tegnet på Guds pagt.

HUSKEVERS: Apostlenes gerninger 4:12

9 Første Mosebog 9

Bliv frugtbare og talrige, og opfyld jorden

Guds instrukser til Adam om at blive frugtbare og opfylde jorden gentages nu til Noa. Det er interessant at sammenligne Herrens ord til Adam og til Noa. En markant forskel er, at frygt og rædsel har fået indpas i skabningen som en uundgåelig følge af syndefaldet og dødens indtog. Mennesket må dræbe dyr og spise kød. Men at dræbe et menneske er en forbrydelse, der kræver dødsstraf. Årsagen angives som: "For i sit billede skabte Gud mennesket". De hører slet ikke med blandt dyrene, men er et særligt produkt fra Skaberens hånd med mulighed for samfund med ham.

HUSKEVERS: 1. Korintherbrev 1:9.

10 Første Mosebog 10

Fra dem udgik folkeslagene på jorden efter vandfloden

Efter den overvældende katastrofe, som syndfloden var, begyndte menneskeslægten på ny at blive mangfoldig og brede sig, som Gud oprindeligt ville det. Alle mennesker er beslægtede. Den videre historie vil samle sig om Sems efterkommere, derfor behandles Jafet og Kam først. Nimrod, af Kams slægt, er det første "store" navn, der møder os. Udtrykket "for Herren" (9) kunne tyde på, at hans kongedømme ikke i sig selv var forkert, men den videre historie om Babel (kap.11) viser, at storhed nemt fører til stolthed, og stolthed til oprør mod Herren. Babel og Nineve viste sig som fjender af Guds folk (10-11).

HUSKEVERS: Apostlenes gerninger 17:26-27.

11 Første Mosebog 11

Derfra spredte Herren menneskene ud over hele jorden

Menneskene var enige om at bygge Babelstårnet, men deres sammenhold var i oprør imod Gud. Det fremgår tydeligt, at Herren ikke billigede deres forehavende, og han standsede dem ved at gøre det umuligt for dem at tale sammen. De ønskede ikke at blive spredt ud over jorden, men det gjorde Herren, og han gennemførte sin vilje. Når mennesker forener deres anstrengelser, kan de nå langt; men er deres mål i strid med Guds vilje, griber han før eller senere ind og forhindrer dem. Samdrægtighed, som Herren glæder sig over, er i samfund med ham med det formål, at hans gode vilje må ske.

HUSKEVERS: Johannesevangeliet 10:16.

12 Første Mosebog 12

Jeg vil velsigne dem, der velsigner dig

Med Guds kald til Abram begynder et nyt afsnit i Bibelen. Gud er begyndt at arbejde på at få et folk på jorden, der vil repræsentere ham. Guds velsignelse til Abram (1-3) er grundlaget for Israels eksistens. Gud valgte Abram, befalede ham at rejse til et andet land, og Abram adlød; det var et trosskridt. Han kom til landet, som var beboet af kananæerne. Men Herren viste sig for Abram og bekræftede sit løfte; og Abram svarede med at bygge et alter. Alligevel da hungersnøden kom, svigtede hans tro, og han gjorde det "fornuftige" at søge til Egypten. Det kunne have fået fatale konsekvenser. Men trods fejlen var han stadig Guds udvalgte, og derfor beskyttede Gud ham.

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 11:8.

13 Første Mosebog 13

Dér slog han sig ned og byggede et alter for Herren

Alle vegne hvor Abram kom hen, byggede han altre til Herren (12:7,8; 13:4,18), dog ikke i Egypten, hvilket styrker formodningen om, at han var kommet på afstand af Herren der. Et alter betyder, at et liv er lagt ned; han nærmede sig Herren ved at ofre; Jesus sagde, at han fik hans dag at se og glædede sig, så måske har han anet noget om Jesu fuldkomne offer (Joh. 8:56). Gud havde lovet ham landet, men han holder ikke krampagtigt på det; Lot må vælge først, og han valgte, hvad der så ud til at være det bedste. Det er som om alteret også var plantet inde i Abrams hjerte. Han viste, han var villig til at ofre; her gjaldt det landet, senere var det Isak.

HUSKEVERS: Lukasevangeliet 9:23-24

14 Første Mosebog 14

Gud den Højeste, skaberen af himmel og jord

Lot havde frivilligt bosat sig i Sodoma; nu delte han Sodomas skæbne, skønt selv en retfærdig mand (Anden Peter 2:8). Han mistede alt sit gods og blev taget til fange. Abram derimod var helt fri af Sodoma, og han passede på ikke at komme i noget afhængighedsforhold til den ugudelige by efter sin Gudgivne sejr. "Jeg vil ikke have noget af dit", erklærede han til Sodomas konge. Han tjente Herren, Gud den Højeste, skaberen af himmel og jord. Det havde Melkisedek mindet ham om, og det hjalp ham nu. Han var under denne mægtige Guds velsignelse, derfor kunne han ikke tage imod noget fra Sodoma, og han behøvede det heller ikke.

HUSKEVERS: 2. Korinterbrev 6:17-18.

15 Første Mosebog 15

Den dag sluttede Herren pagt med Abram

Denne pagt med Abram byggede alene på Guds forjættelser. Der var ingen betingelser, Abram skulle opfylde for at gøre sig fortjent til dem. Gud bekræftede, at han vil give Abram afkom og det forjættede land. Det var det samme løfte som i begyndelsen, og indtil nu var der intet ydre tegn på opfyldelsen; ikke engang en søn havde han fået. Men Abram troede Gud, og "han regnede ham det til retfærdighed". 400 års trængsel i Egypten, før landet arves, får Abram også en anelse om. Paulus bruger i Rom. 4 og Gal. 3 Abrams tro som udgangspunkt for sin undervisning om retfærdiggørelse; de troende hedninger er også Abrams åndelige efterkommere og arver hans velsignelse (se f.eks. Galaterbrevet 3:14).

HUSKEVERS: Romerbrevet 4:23-25

16 Første Mosebog 16

Vend tilbage ... og find dig i hendes behandling

Det var ikke let for Abram altid at vandre i tro; her snubler han ganske alvorligt og lader sig friste til selv at virkeliggøre Guds løfte om afkom. Det bragte ikke velsignelse til hans hjem, men tværtimod strid. Herren har omsorg for Hagar i ørkenen og åbenbarer sig for hende. Vor retfærdighedssans ville forlange, at han skaffede hende ret over for Saraj. Men tværtimod får hun besked på at vende tilbage og finde sig i Sarajs mishandling! Alligevel er det tydeligt, at hun har fundet hjælp gennem sit møde med Gud. Herrens løsning på vore problemer kan måske undertiden være, at vi finder os i uret!

HUSKEVERS: 1. Petersbrev 2:21-23

17 Første Mosebog 17

Du skal vandre for mit ansigt og være udadledig

Pagten i kapitel 15 blev oprettet uden noget som helst krav til Abram. Her er det den samme pagt, men følgerne for Abraham bliver understreget. Han skal vandre i samfund med Gud, og han skal bære omskærelsens tegn på sit legeme. Han bliver ikke retfærdig, fordi han gør disse ting; han skal gøre dem, fordi han er i pagt med Gud, regnet retfærdig på basis af tro. Abraham har stadig lyst til at se sit eget værk, Ismael, blive til noget, og det går Herren med til. Måske ville Abrahams bøn have ændret sig, hvis han havde set striden mellem Ismaels og Isaks efterkommere! Det er altid godt, at vore bønner underordnes Guds vilje.

HUSKEVERS: Romerbrevet 4:11-12

18 Første Mosebog 18

Intet er umuligt for Herren!

Herrens besøg i Mamre havde tilsyneladende to formål. Det ene var at afsløre og overvinde Saras vantro. Hun havde ikke formået at dele Abrahams tro, og det var nødvendigt, hvis hun skulle føde Isak. Hendes vantro latter fremkaldte den vidunderlige sandhed: "Intet er umuligt for Herren". Denne direkte irettesættelse fra Gud hjalp hende til tro, så hun fik kraft til at føde en søn (Hebr. 11:11). Det andet formål var at få Abraham til at bede for Sodoma og Gomorra. Initiativet var Herrens. Det er som om Herrens hjerte udøste sig gennem Abrahams forbøn. Han ønskede at redde byen, men det var "umu-ligt"; Lot var den eneste retfærdige i den.

HUSKEVERS: Matthæusevangeliet 19:26.

19 Første Mosebog 19

Flygt for livet! Se dig ikke tilbage

Lots gæstfrihed skilte ham ud fra alle andre i Sodoma. Hans ophold i byen havde dog ikke påvirket nogen til at følge hans eksempel. Retfærdige Lot var i livsfare, og han vidste det, for han troede på domsbudskabet; men han kunne næsten ikke løsrive sig fra Sodoma. Kun englens håndgribelige hjælp fik ham væk i tide. Han blev reddet, men hans gods gik op i røg med Sodoma. Lad os bede Herren om, at en hellig alvor må gribe os, så vi slipper alt det, der forhindrer os i at jage efter det mål, at kende Herren. Vi er i verden, men vi hører ikke til her, og det burde præge os. Guds dom vil ramme den ugudelige verden, og vi må være med til at advare derom.

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 12:1-2

20 Første Mosebog 20

Hvad er det dog, du har gjort mod os?

Er det virkelig Abraham, Guds ven, der tager sig så ynkeligt ud her, som lyver af menneskefrygt, og som kommer med dårlige undskyldninger, når han afkræves en forklaring (12)! Ja, det er det, og det understreger, at selv en "Abraham" kunne Gud ikke bygge på. Hvis hans hensigter og vilje skulle gennemføres, måtte han sørge for det hele selv. Og det gør han. Selv i denne suppedas beskytter han Abraham - for sin egen skyld, for Abraham har sandelig ikke fortjent det. Vi begriber det ikke, men sådan er Gud. Selv de bedste af hans tjenere er helt afhængige af hans nåde. Men hans udvælgelse bygger helt og holdent på den!

HUSKEVERS: 2. Timotheusbrev 2:13

21 Første Mosebog 21

Du skal ikke være bange, for Gud har hørt drengen

Ismael var 14 år ældre end Isak, så han var ca. 16 år, da Abraham sendte ham bort. (Den danske Bibel er forkert i vers 14; det var forsyningerne, Hagar bar på skulderen). Det pinte Abraham at måtte gøre det, men Gud befalede det, for det var gennem Isak, at Guds forjættelse til Abraham skulle opfyldes. Ismael måtte væk! Tænk blot på, om han havde haft Ismael at falde tilbage på, da han skulle ofre Isak i næste kapitel! Gud havde dog stadig omsorg for Ismael. Han hørte hans bøn eller gråd i ørkenen og sendte den nødvendige hjælp. Gud var med ham, selv om han ikke var omfattet af pagten, som Isak alene arvede.

HUSKEVERS: Salme 145:8-9.

22 Første Mosebog 22

Nu ved jeg, at du frygter Gud

Da Abraham fik den mærkelige og forfærdelige befaling om at ofre Isak, trak han ikke tiden ud med at prøve at forstå det; han tog tidligt af sted næste morgen! Han var sikkert aldrig nået til en tilfredsstillende forklaring, hvis han var blevet hjemme; men idet han handlede i enfoldig lydighed, erfarede han, at Gud havde beredt et offer i Isaks sted. Måske kom Abraham så nær Guds hjerte her på Moria bjerget, at han fornemmede, at Gud engang ville ofre sin egen Søn for verdens synd. Han kaldte det i hvert fald: "Bjerget, hvor Herren viser sig". Det var et højdepunkt i hans trosvandring med Gud.

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 11:17.

23 Første Mosebog 23

Overlad mig en gravplads hos jer

Abraham har fået sin Isak, men at han skulle få landet i eje ser helt umuligt ud. Det tilhører stadigvæk andre folk, og nu er Sara død, men hun skal ikke ligge blandt de fremmede. Abraham og Sara har levet i landet som fremmede, men nu vil de eje deres eget gravsted. Abraham bekræftede derved sin tro på, at landet engang skulle tilhøre hans efterkommere; han tog det i besiddelse ved tro. Jakob forlangte på samme måde at blive begravet på dette sted (49:29-32); og Josef befalede, at hans ben skulle føres dertil (50:24-25), hvilket også skete. Da israelitterne forlod Egypten tog de dem med sig og begravede dem i landet (2. Mos. 13:19; Jos. 24:32).

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 11:13,16.

24 Første Mosebog 24:1-33

Jeg vil også øse vand op til dine kameler

Abrahams træl følte ansvaret for at vælge den rette brud til Isak. Hans bøn viser, hvor trygt Abraham kunne betro ham opgaven. Det var intet vilkårligt tegn, han fandt på, da han bad om ledelse til, hvordan han skulle finde den rette pige. Hendes tilbud om også at vande kamelerne, et betydeligt arbejde, ville vise, at hun var tjenstvillig, parat til at gå den ekstra mil. Lidet anende, hvor meget der stod på spil, opførte Rebekka sig, som hendes hjerte tilsagde hende, og derved beviste hun for Abrahams træl, at hun var den af Herren udsete til Isak. Da det viste sig, at hun hørte til Abrahams brors familie, blev det yderligere bekræftet. Lad os som Rebekka være tro i hverdagens pligter og ikke være bange for at yde lidt ekstra.

HUSKEVERS: Kolossenserbrevet 3:23-24

25 Første Mosebog 24:34-67

Dette kommer fra Herren

Trællen fortæller, hvor vigtigt det er for Abraham at finde en hustru til sin søn blandt sine slægtninge, og hvordan han selv har bedt ved brønden om at blive ledt til den rigtige. Trællens enkle fortælling overbeviser Rebekkas familie om, at det i sandhed er Herren, der har udpeget hende som Isaks brud. Trællen har travlt, han ønsker at komme hjem til sin herre så hurtigt som muligt, nu det er lykkedes ham at finde bruden til Isak, og det får han lov til. Udsættelser kan være farlige. (Se f.eks. Dom. 19; skændselsdåden i Gibea var ikke sket, hvis manden havde skyndt sig hjem.)

HUSKEVERS: Apostlenes Gerninger 21:14

26 Første Mosebog 25

Isak bad til Herren for sin kone, fordi hun var ufrugtbar

Det virker, som om Abraham nemt kan avle flere børn efter den store kamp om at få forjættelsens søn, Isak. Isak har arvet Abraham og dermed også Guds løfter til ham om et talrigt afkom og Kana'ans land. Men Isaks tro blev sat på prøve; årene gik, og Rebekka fik ingen børn. Opfyldelsen af løftet skete ikke automatisk; det synes sværere for denne familie at få børn, fordi Guds løfter er forbundet med dem. Men Isak bad til Herren for Rebekka; han engagerede sig med Gud i dette spørgsmål, og Herren bønørte ham og opfyldte sit eget løfte. Efter 20 års ægteskab blev Esau og Jakob født.

HUSKEVERS: 1. Samuel 1:27-28.

27 Første Mosebog 26

Jeg vil være med dig og velsigne dig

Gud bekræfter for Isak, at han vil give ham landet. Sidste kapitel viste vanskeligheder med at få afkom; nu er der modstand mod, at han kan få landet. Men han må blive dér i tro og ikke gå ned til Egypten. Underligt nok lyver han af frygt for mennesker, ligesom hans far gjorde i Egypten, og påstår, at hans kone er hans søster. Når det bliver afsløret, må han have været skamfuld, da han oplever Abimeleks hæderlighed. Men Herren velsigner ham alligevel, så han høster 100 fold. Landet kan han dog ikke få endnu, men må give efter og flytte, når misundelse og frygt opstår. Han forbliver dog i landet, og Herren skaffer ham plads (22). Således må vi også blive i Kristus for at opleve Guds velsignelse.

HUSKEVERS: Johannesevangeliet 15:5

28 Første Mosebog 27

Jakob svarede sin far: "Jeg er Esau, din førstefødte"

Denne sørgelige episode var hovedsageligt Isaks skyld. Velsignelsen tilhørte den førstefødte, og førstefødselsretten havde Esau solgt til Jakob (25:31-34). Vi ved ikke, om Isak kendte til denne handel, men der kan næppe være tvivl om, at han vidste om Herrens ord til Rebekka, før drengene blev født, at den ældste skulle tjene den yngste. Men han foretrak Esau, og hvorfor? Han holdt af Esaus vildt, 25:28! Isak forsøgte at gå imod Guds åbenbarede vilje, men det lykkedes Jakob at bedrage ham. Den dybeste årsag var, at Isaks åndelige syn var svækket. Det var sket, fordi han lod sig lede af sine lyster i stedet for at gøre Guds vilje til sin lyst.

HUSKEVERS: Salme 119:103-104

29 Første Mosebog 28

Jeg vil være med dig og bevare dig overalt, hvor du går

Isak har bøjet sig fuldstændigt for Guds vilje. Her velsigner han bevidst Jakob og bekræfter, at han skal arve Abrahams velsignelse. For Jakob har det uden tvivl været svært at forlade sit trygge hjem, men det var den konkrete konsekvens af hans synd. I Betel får han sit første møde med Gud. Han følte det ikke vidunderligt, men frygtindgydende, til trods for at Herren kun kom med gode løfter. For andre eksempler på, at de, der virkelig møder Gud, overvældes af ærefrygt, se Esa. 6:5; Dan. 8:17; Åb 1:17. Jakob går ind under Guds løfter og i erkendelse af, at alt, hvad han får, vil være givet ham af Gud, vil han give en tiendedel tilbage.

HUSKEVERS: 1. Krønikebog 29:14

30 Første Mosebog 29

Hvorfor har du narret mig?

Jakob blev ledt lige til sine slægtninge i Karan. Men hos Laban kom han i skole. Han smagte, hvor bittert det var at blive bedraget. Han havde arbejdet i syv år for Rakel, og da han troede, han havde fået hende, viste det sig at være Lea! Han ville dog ikke give afkald på Rakel og fik hende også mod yderligere syv års arbejde, men det førte til frygtelige skænderier i hans hjem. Mon han havde gjort bedre i at acceptere Lea og lære at elske hende? Det gjorde han ikke, men satte stakkels Lea åbenlyst til side, mens han viste sin kærlighed til Rakel. Herren forbarmede sig over Lea i hendes svære situation og gav hende fire sønner.

HUSKEVERS: Ordsprogene 20:17.

31 Første Mosebog 30

Det er for din skyld, Herren har velsignet mig

Jakob skulle hellere have bedt for Raket, som Isak gjorde for Rebekka, men han gik med til den menneskelige løsning, hun foreslog. Stridighederne mellem søstrene er lidet tiltalende. I det hele taget får man ikke indtryk af, at Jakobs hjem og familieliv i disse år var et strålende vidnesbyrd om, at han var Guds udvalgte og arving til Abrahams velsignelse. Alligevel fulgte Herrens velsignelse ham så mærkbart, at selv Laban erkendte det. Han havde fået del i den, fordi Jakob tjente ham. Gud hørte også Rakels bøn, så hun fik sin Josef!

HUSKEVERS: Salme 105:8-9.

32 Første Mosebog 31:1-24

Vend tilbage til dine fædres land og til din slægt

Jakob måtte ikke "gro fast" i Karan. Dels rev omstændighederne ham løs, idet Laban blev ham fjendtligt sindet, og dels kaldte Herren ham til at vende tilbage til Kana'ans land. Det er to sider af ledelse, der ofte går hånd i hånd. Jakobs ord til sine hustruer viser, hvordan Laban har bedraget ham i de forløbne 6 år i et forsøg på at begrænse hans løn. Han erkender, at det kun er i kraft af Guds beskyttelse, at han har kunnet samle sig den rigdom, han har. Herren har vist sig trofast mod sine løfter, og nu kalder han Jakob tilbage til Betel og hans løfte (28:15,20-22). Vi kan måske sige, at Herrens trofasthed forpligter os!

HUSKEVERS: 2. Korinterbrev 7:1

33 Første Mosebog 31:25-54

Lad os to nu slutte pagt

Der var ikke kommet noget hjerteligt forhold mellem Laban og Jakob i de 20 år, Jakob havde været i Karan. Laban havde ændret Jakobs løn 10 gange i et forsøg på at forhindre ham i at tjene så meget, men Jakob er stadig under Guds beskyttelse, og Laban må erkende det (29). Det var godt, at de sluttede en pagt, således at de kunne skilles, om ikke som venner, så dog ikke som fjender, der ville søge at skade hinanden. Vers 39-40 giver indtryk af hyrdens hårde arbejde i modsætning til Jakobs tidligere liv (25:27). Han havde virkelig tjent sin rigdom, samtidig med at Gud havde belært ham om, hvordan det følte at blive bedraget, som han havde bedraget sin gamle far.

HUSKEVERS: Romerbrevet 12:17-18.

34 Første Mosebog 32

Jakob sendte nogle folk i forvejen til sin bror Esau

Jakob var klar over, at han måtte forliges med sin bror Esau, før han kunne komme til Betel. Han forsøgte ikke at snige sig hjem til Kana'ans land uden at møde Esau, men satte kursen mod Edom. 20 år var forløbet, men Jakobs angst for Esaus hævn vendte tilbage med fuld styrke. Hans tro på Guds beskyttelse vaklede, men han fortalte Herren om det og bad ham om at redde ham fra Esau, idet han mindede ham om hans løfte (12-13). Jabboks vadested var sidste skel, før han måtte møde Esau, og han fik et møde med Gud, der brød hans egen styrke og understregede for ham, at han måtte gå frem i afhængighed af Gud.

HUSKEVERS: Matthæusevangeliet 5:23-24

35 Første Mosebog 33

Esau løb ham i møde, omfavnede ham ... og kysede ham

Esaus møde med Jakob kunne næppe være mere hjerteligt. Jakobs bøn er besvaret til fulde. Hans synd mod broderen er endelig bragt ud af verden. Men han ønsker ikke at blive for tæt forbundet med Esau, og det var sikkert klogt. Han havde dog ikke mod til at sige rent ud, at han var på vej andetsteds hen; det er den gamle Jakob, der lader Esau få indtryk af, at han følger efter ham, mens han, så snart Esau er rejst sydpå, drejer nordpå til Sukkot og derfra til Sikem. Han er heller ikke nu på vej til Betel. Nu, da faren fra Esau er fjernet, er det som om Jakob glemmer, at han skulle til Betel. Han slår sig ned i flere år, og det får skæbnesvangre følger.

HUSKEVERS: Salme 103:9-12

36 Første Mosebog 34

Den slags bør ikke ske!

Familien ved, at den er ganske særligt udvalgt af Gud, og Dinas brødre er med rette opbragt over, hvad der er hændt hende. Jakob synes forbavsende passiv i hele affæren. Det er hans sønner, der fører forhandlingerne med hivvitterne og lokker dem til at lade sig omskære, åbenbart i den hensigt at overfalde dem (13). Først når massakren på byens indbyggere er sket, påpeger Jakob den overhængende fare for familiens eksistens, som den har skabt. Han står åndeligt svækket, fordi han er kommet bort fra Guds vej, og de sørgelige begivenheder er dybest set hans skyld. Han havde glemt, hvorledes han burde vandre - derfor er der sket, hvad der ikke burde ske.

HUSKEVERS: 2. Petersbrev 3:11

37 Første Mosebog 35

Drag op til Betel, slå dig ned der, og byg et alter

Begivenhederne i det sidste kapitel har gjort det umuligt for Jakobs familie at blive boende i Sikem, og Gud minder Jakob om, at han egentlig er på vej til Betel. Tanken om Betel får Jakob til at rense ud i sit hus (2-3). Mens han var borte fra Guds vej, havde han tålt fremmede guders tilstedeværelse. Nu mærkede han, hvor forkert det var. Jo nærmere vi er Gud, des mere vil vi føle trang til at "rense ud". Jakob vendte tilbage til Betel, hvor han var begyndt med Gud for de mange år siden, men han levede ikke på den gamle åbenbaring; Gud talte til ham på ny og bekræftede Penuel-oplevelsen (32:24-31), som nok var tabt af syne i de mellemliggende år.

HUSKEVERS: 1. Johannesbrev 3:2-3

38 Første Mosebog 36

Esau bosatte sig da i Se'irs bjerge

Jakob og Esau samlede sig så store hjerde og så meget gods, at de ikke kunne bo sammen, så de skiltes, ligesom Abraham og Lot i sin tid havde måttet skilles. Esau var ikke udvalgt af Gud til at arve Abrahams velsignelse og Kana'ans land. Men der var dog en plads til ham i tilværelsen. Han drog til Se'irs bjerge; og mange år senere forbyder Gud israelitterne at gå til angreb på edomitterne i Se'ir, fordi, siger han: "Jeg har givet Esau Se'irs bjerge i eje" (5 Mos. 2:4-5). Det ser ud til, at Esau fik sin arv uden de store prøvelser, som Jakobs efterkommere måtte igennem. Langt fra at få en beskyttet tilværelse på jorden, er det ofte Guds folks lod at lide i en Gud-fjendsk verden; men Guds kærlighed omfavner dem.

HUSKEVERS: Hebræerbrevet 12:6-7.

39 Første Mosebog 37

Israel elskede Josef mest af alle sine sønner

Jakob har ikke taget brødrenes had til Josef så alvorligt, at han har haft mindste frygt for, at de ville gøre ham fortræd; ellers havde han aldrig sendt ham til dem og således givet dem denne anledning til at skade ham. Men de havde lukket jalousi ind i deres hjerter; det var farligt, og den tog magten over dem. Derved fik han, som "har været en morder fra begyndelsen" (Joh. 8:44), fodfæste i dem. Hadet erstattede broderkærligheden, og kun Guds overstyrende magt bevarede Josef fra at blive myrdet af sine brødre. Drømmene var Guds ord til Josef, og de skulle gå i opfyldelse, men først måtte han trænes i lidelsens skole. Lad os vogte os for syndens første spire.

HUSKEVERS: Salme 105:16-19.

40 Første Mosebog 38

Hun har retten på sin side

Næsten alt går galt i dette kapitel, og det begynder med, at Juda forlader sine brødre. Familiesammenholdet er i fare, og måske er det forbundet med forbrydelsen mod Josef. De kan ikke holde ud at være sammen i bevidsthed om den fælles ugering. Det fører Juda ud i mange sorger; hans to ældste sønner synes blottet for Guds frygt, og Herren tager deres liv. Tamar har ret til at blive mor til hans arving, og da Juda ikke tør lade hende gifte sig med sin yngste søn, opnår hun det med list. Når Juda fordømmer hende, måske glad for at slippe af med hende, bliver han selv afsløret. Han erkender hendes ret, og han anerkender børnene som sine. Således kommer Tamar til at stå i Herren Jesu stamtavle (Matt. 1:3).

HUSKEVERS: Romerbrevet 2:1

41 Første Mosebog 39

Men Herren var med Josef og viste ham godhed

Hvilken modsætning mellem Juda og Josef i disse kapitler! Josef var, ligesom Juda, adskilt fra sine brødre, men ikke frivilligt. Alene i det fremmede land modstod han fristelser, fordi han var sig bevidst, at Herren var med ham, og han måtte ikke bryde hans lov. Han gav ikke efter for bitterhed, men tjente villigt sin herre og var et vidnesbyrd om sin Gud. Han blev kastet i fængsel som straf for netop den synd, som han havde nægtet at begå. Han blev dog ikke sur, men bevarede troen og tjenstvilligheden. Lad os følge hans eksempel, for Herren vil også være med os i vore mindre prøvelser, så vi kan stå fast.

HUSKEVERS: Salme 34:20.

42 Første Mosebog 40

Hvorfor ser I så mismodige ud i dag?

Er vi fulde af selvmedlidenhed, lægger vi ikke mærke til, hvordan andre har det. Lad os lære af Josef. Han havde grund nok til at være optaget af sin egen hårde skæbne, men i stedet for var han opmærksom på andres nød og viste dem deltagelse og hjælp. Hans omsorg for de andre førte til en væsentlig kontakt, der senere bragte ham ind for Farao, dog må det have været en skuffelse for Josef, at der tilsyneladende intet kom ud af hans appel til mundskænken. Men Guds time var endnu ikke kommet. Josef måtte blive i fængslet, indtil det rette øjeblik kom for hans befrielse.

HUSKEVERS: Galaterbrevet 6:2

43 Første Mosebog 41:1-32

Det er ikke mig, der kan. Gud vil give ... et gunstigt svar

Det var med i Guds plan, at mundskænken skulle glemme Josef, så han ikke blev løsladt før nu. Han kunne være rejst hjem til sin far, før Faraos fik brug for ham. Bagefter var grunden dertil klar, men ventetiden har været svær, ligesom al udsættelse af bønnesvar føles svær. Den pludselige fremtræden for Faraos gik ikke Josef til hovedet. Som han havde bestået modgangens prøve i de forløbne 13 år, bestod han nu medgangens prøve. Han tog ingen ære for sin evne til at tyde drømme, men henviste straks til Gud. Lad os huske, at alle vore evner er gaver fra Herren, og give ham æren derfor.

HUSKEVERS: 1. Korinterbrev 4:7.

44 Første Mosebog 41:33-57

Sådan satte han ham over hele Egypten

Så er det "umulige" sket: slaven og fangen Josef er blevet herre over hele Egypten! Hvis Josef har tænkt over sine ungdomsdrømme i fængslet, må han have været klar over, at hvis de nogensinde skulle opfyldes, måtte Gud gribe suverænt ind og virkeliggøre dem. Det gjorde Gud, men han gjorde det så "stille" – gen-nem en drøm og en glemsom mundskænk. Josef havde aldrig tabt troen på Gud - ikke blot på hans eksistens, men på hans omsorg for ham personligt - gennem de lange trængselsår. Det viser de navne, han gav sine sønner. Derfor kunne han tåle de gode dage, da de kom. Han mis-brugte ikke sin magt.

HUSKEVERS: Apostlenes Gerninger 7:9-10.

45 Første Mosebog 42

Vi bliver straffet på grund af vores bror

Over 20 år er gået, siden Josef blev solgt; nu vågner brødrenes samvittighed. Det er klart, at dette er Josefs hensigt, når han behandler sine brødre, som han gør. Havde han i sinde at gøre dem fortræd for alvor, var det nemt nok for ham; de var helt i hans magt. Tilgivelse fra hans side kunne ikke skabe den sande forsoning med hans brødre, som han ønskede, om ikke de for alvor angrede deres forbrydelse mod ham og følte deres behov for den. Tilgivelse har to sider: den, der har forbrudt sig, må erkende sit behov og derefter bede om den, for ellers har tilgivelse jo ingen virkning. Derfor får alle mennesker ikke automatisk Guds tilgivelse, selv om Kristi offer er fuldt ud tilstrækkeligt for alle.

HUSKEVERS: 2. Korinterbrev 5:19-20.

46 Første Mosebog 43

Vær rolige, I skal ikke være bange!

Jakob føler sig nødtvunget til at lade Benjamin rejse med til Egypten. Han kan ikke vide grunden til Josefs nærgående spørgsmål om familien! Brødrene er stadig nervøse, de føler sig ikke trygge, men Josefs hushovmester beroliger dem. Hans indstilling er sikkert en afspejling af Josefs - han kan mærke, at hans herre vil være god mod disse mænd. Simeon bliver løsladt, og alt tegner godt. Josef har svært ved at skjule sin kærlighed, men tiden er endnu ikke inde til at vise den; hans brødre skal stilles på endnu en prøve. Ligesom Josef beherskede sin kærlighed, kan det være at Gud undertiden skjuler sin, i hvert fald kan det føles sådan, mens han tugter os; men han holder aldrig op med at elske os alligevel.

HUSKEVERS: Åbenbaringen 3:19.

47 Første Mosebog 44

Jeg står inde for drengen over for min far

Brødrene, og især Juda, der var garant for Benjamins sikkerhed, består denne sidste prøve til fulde. Ingen af dem lader Benjamin i stikken for at redde sig selv, de vender alle med tilbage; familien holder sammen. Dengang Josef blev solgt, skete det på Judas forslag, og han bekymrede sig ikke over sin fars sorg. Nu føler han ansvar både for Benjamin og for sin far, og i en gribende tale beder han om lov til at ofre sin egen frihed for deres skyld. Der er sandelig sket en forandring. Vor Herre Jesus Kristus tog ansvaret for vore forbrydelser over for en hellig Gud, og ved at tage vor straf gjorde han det muligt for os at erfare fred med Gud.

HUSKEVERS: Esajas 53:5

48 Første Mosebog 45

Gud har sendt mig i forvejen til livets opretholdelse

Det er forståeligt, at Josefs brødre blev forfærdet, da de forstod, at det var deres egen bror, som de havde solgt som slave, der nu stod foran dem som Egyptens hersker. Men Josefs tro på Guds styrende hånd har bevaret ham fra bitterhed i alle årene og fra lyst til at hævne sig over sine brødre. I stedet har han tilgivet dem og opmuntrer dem til at se Guds hånd i alt, hvad der er sket. Det frigør dem ikke for deres ansvar, men deres omsorg for Benjamin i hans nød har vist, at de har et andet sind nu. Ikke en eneste gang bebrejder Josef sine brødre deres forbrydelse imod ham. Hvis vi tror på Guds styrelse i alle ting, vil det så ikke hjælpe os til at tilgive dem, der gør det svært for os?

HUSKEVERS: Apostlenes gerninger 4:27-28.

49 Første Mosebog 46

Dér vil jeg gøre dig til et stort folk

Det er sandsynligt, at Jakob blev betænkelig, da han var ved at forlade det forjættede land for at tage til Egypten, og at han søgte Guds ledelse, da han ofrede (1). Gud mødte ham og bekræftede, at han var på rette vej; han ville være med den udvalgte familie, gøre dem til et stort folk i Egypten og føre dem tilbage til Kana'ans land. Josef var ivrig efter, at familien skulle bo samlet og ikke risikere at miste dens identitet. Det var faktisk en fordel, at en hyrde var afskyelig for egypterne! Mon ikke verdens had til menigheden er til samme gavn. At blive venner med verden har altid været menighedens største fare.

HUSKEVERS: Johannesevangeliet 15:19-20.

50 Første Mosebog 47

Jeg vil lægges til hvile hos mine fædre

Josefs økonomiske dispositioner var sket efter datidens praksis, og de berigede Farao på bekostning af folket. Farao havde grund til at være tilfreds, men folket udtrykte også taknemmelighed mod Josef som ham, der havde reddet deres liv. Jakobs familie boede i Egypten og blev talrig der, som Gud havde sagt; men Jakob bevarede sin tilknytning til Kana'ans land ved tro og forlangte at blive begravet i Makpelas hule sammen med Abraham og Isak (se 49:29-32). Familien var i Egypten, men den måtte ikke glemme, at de boede der som fremmede og udlændinge og egentlig hørte til i Kana'an, som Gud havde lovet Abraham at ville give hans efterkommere.

HUSKEVERS: 1. Petersbrev 2:11-1

51 Første Mosebog 48

Han krydsede sine hænder

Mon Jakob har kunnet lade være med at tænke på sit bedrag mod Isak, da han tillistede sig velsignelsen, da han nu stod over for Josefs sønner og ved en åbenbaring forstod, at også her var det den yngste, der skulle få den førstefødtets velsignelse. Han styrede sine hænder i lydighed mod Guds røst og gik imod den naturlige ordning. Josef protesterede, men Jakob var sikker på sin sag og insisterede, for han var blot et redskab til at formidle, hvad Gud havde bestemt. Er det en understregning af, at intet menneske har *ret* til Guds velsignelse som følge af sin kødelige fødsel, men at Gud suverænt velsigner og udvælger efter sit evige råd?

HUSKEVERS: Efeserbrevet 1:11